

PWYLLGOR GWAITH

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 25 Tachwedd 2019

- YN BRESENNOL:** Y Cyngorydd Llinos Medi (Cadeirydd)
Y Cyngorydd Ieuan Williams (Is-gadeirydd)
- Y Cyngorwyr Richard Dew, Carwyn Jones, R. Meirion Jones, Alun Mummery, R.G. Parry, OBE FRAgS, Dafydd Rhys Thomas, Robin Williams.
- WRTH LAW:** Prif Weithredwr
Dirprwy Brif Weithredwr
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc (ar gyfer eitem 10)
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol
Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd (ar gyfer eitem 4)
Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid (ar gyfer eitem 5)
Rheolwr Rhaglen, Cynllunio Busnes a Pherfformiad (ar gyfer eitem 5)
Prif Swyddog Datblygu (Datblygiad Economaidd) (THJ) (ar gyfer eitem 11)
Swyddog Pwyllgor (ATH)
- YMDDIHEURIADAU:** Dim
- HEFYD YN BRESENNOL:** Y Cyngorwyr Glyn Haynes, Dylan Rees.

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Ni chafwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

2 MATERION BRYD A ARDYSTIWDYD GAN Y PRIF WEITHREDWR NEU SWYDDOG A BENODWYD GANDDI

Dim i'w hadrodd.

3 COFNODION

Cyflwynwyd i'w cymeradwyo gan y Pwyllgor Gwaith – cofnodion y cyfarfod blaenorol o'r Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 28 Hydref, 2019.

Penderfynwyd cadarnhau cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 28 Hydref, 2019 fel rhai cywir.

4 BLAEN RAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyflwynwyd i'w ystyried – adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd yn ymgorffori Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Gwaith am y cyfnod rhwng Rhagfyr 2019 a Gorffennaf 2020 a nodwyd y newidiadau a ganlyn -

- **Eitemau Newydd**

- Eitem 6 – Anableddau Dysgu – Trawsnewid Cyfleoedd Gofal Dydd (Cam 1: Caniatâd ar gyfer y Broses Ymgynghori) (ar gyfer cyfarfod 27 Ionawr, 2019)
- Eitem 27 – Anableddau Dysgu – Trawsnewid Cyfleoedd Gofal Dydd (Cam 2: Adrodd yn ôl ar ganlyniad y broses ymgysylltu ac opsiynau ar gyfer trawsnewid) (ar gyfer cyfarfod 27 Ebrill, 2020)

- **Cyfarfodydd Ychwanegol**

- 13 Ionawr, 2020 – cwblhau'r cynigion cychwynnol drafft ar gyfer cyllideb 2020/21 ar gyfer ymgynghori yn eu cylch
- 2 Mawrth, 2020 – Y cynigion terfynol ar gyfer cyllideb 2020/21 ar gyfer eu hargymell i'r Cyngor Sir ynghyd ag eitemau eraill yn ymwneud â Chyllideb 2020/21.

Nododd y Pwyllgor Gwaith – oherwydd y llithriad yn amserlen Llywodraeth Cymru ar gyfer cyhoeddi'r setliadau amodol a therfynol i lywodraeth leol ar gyfer 2020/21, bod y llinell amser sydd ar gael i awdurdodau lleol yng Nghymru ddrafftio, ymgynghori ynghylch a gosod eu cyllidebau ar gyfer 2020/21, yn llawer iawn mwy heriol. Felly, oherwydd y cyfyngiadau amser yn ogystal â'r amserlen statudol sydd ar gael i gynghorau osod a chymeradwyo eu cyllidebau, mae'n debyg y bydd y broses o osod y gyllideb ar gyfer eleni'n wahanol i'r broses ar gyfer y blynyddoedd diwethaf gan olygu y bydd yn rhaid i'r Cyngor dderbyn y wybodaeth sydd ei hangen arno i redeg ei weithgareddau o'r flwyddyn ariannol newydd ym mis Ebrill, 2020 cyn gynted ag sy'n bosibl.

Penderfynwyd cadarnhau Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Gwaith am y cyfnod o Ragfyr, 2019 hyd at Gorffennaf, 2020 fel y'i cyflwynwyd.

5 CERDYN SGORIO CORFFORAETHOL – CHWARTER 2, 2019/20

Cyflwynwyd er sylw'r Pwyllgor Gwaith – adroddiad y Pennaeth Proffesiwn (Adnoddau Dynol) a Thrawsnewid yn ymgorffori'r Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Chwarter 2, 2019/20.

Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Busnes Corfforaethol, bod Mesurau Atebolrwydd Cyhoeddus (MAC) penodol pellach mewn perthynas â Rheoli Gwastraff wedi cael eu cyflwyno gan Data Cymru ers i'r Pwyllgor Gwaith ystyried yr adroddiad ar gyfer Chwarter 1 y Cerdyn Sgorio ym mis Medi, 2019. Mae'r rhain yn cadarnhau mai'r Awdurdod hwn unwaith eto sydd â'r cyfraddau ailgylchu uchaf yng Nghymru sy'n ei roi ymysg y goreuon yn y byd o ran lefel y gwastraff domestig y mae'n ei ailgylchu. Cyfeiriodd yr Aelod Portffolio at bwyntiau allweddol eraill yn adroddiad Chwarter 2 fel a ganlyn -

- Mae 85% o'r dangosyddion perfformiad yn parhau i berfformio uwchlaw'r targed neu o fewn goddefgarwch 5% o'u targedau sy'n cymharu'n ffafriol â'r sefyllfa yn Chwarter 2, 2018/19. Mae 5 o ddangosyddion yn tan-berfformio (yn ymddangos yn GOCH neu'n AMBR ar y Cerdyn Sgorio) yn y Gwasanaethau Tai, Plant a Chynllunio – yn yr adroddiad, nodir y rhesymau pam fod agweddau o'r gwasanaethau hyn yn tan-berfformio ac amlinellir y mesurau gwella sy'n cael eu gweithredu er mwyn codi perfformiad yn y chwarter nesaf.
- Mae lefelau presenoldeb yn y gwaith ar eu huchaf ers Chwarter 2 2017/18 ac yn ymddangos yn WYRDD gyda pherfformiad o 3.96 o ddiwrnodau wedi eu colli fesul gweithiwr ALIC yn erbyn targed o 4.48 o ddiwrnodau wedi eu colli fesul gweithiwr ALIC.

- Mae'r strategaeth ddigidol wedi parhau i gael ei gwireddu yn ystod Chwarter 2 gyda nifer y defnyddwyr cofrestredig wedi mwy na dyblu o gymharu â'r 5,000 a welwyd ar ddiwedd Chwarter 2, 2018/19.
- O ran rheolaeth ariannol, yn seiliedig ar wybodaeth perfformiad Chwarter 2, rhagamcenir y bydd gorwariant o £1.935m ar gyllideb refeniw'r Cyngor ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ym mis Mawrth 2020 a hynny'n bennaf oherwydd y gorwariant yn y Gwasanaethau Oedolion o ganlyniad i'r cynnydd yn y galw am y gwasanaeth sydd yn heriol ac yn anodd i'w ragweld. Ceir gwybodaeth fanylach am hyn yn yr adroddiad ar fonitro'r gyllideb.
- Ar y cyfan, mae'r adroddiad yn galonogol iawn ac yn adlewyrchu ymrwymiad y Cyngor i wella ei wasanaethau'n barhaus ac i gyflawni ei amcanion.

Roedd y Rheolwr Rhaglen, Cynllunio Busnes a Pherfformiad yn cytuno â dadansoddiad yr Aelod Portffolio a dywedodd fod y Cyngor, oherwydd ei ymagwedd tuag at reoli perfformiad, yn gallu dangos i ddinasyddion Ynys Môn ei fod yn awdurdod sy'n cyflawni ac y ceir tystiolaeth benodol yn hyn o beth oherwydd mai'r awdurdod hwn sy'n perfformio orau yng Nghymru ac ym Mhrydain am ailgylchu.

Soniodd y Cynghorydd Dylan Rees, Is-gadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol am y drafodaeth a gafwyd yn y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar 21 Tachwedd, 2019 ar Ch2 y Cerdyn Sgorio gan ddweud fod y Pwyllgor yn croesawu canlyniadau'r Mesurau Atebolrwydd Cyhoeddus gan Data Cymru mewn perthynas â Rheoli Gwastraff yn nodi eu bod, unwaith eto, yn rhoi Ynys Môn ar frig y gynghrair ailgylchu yng Nghymru ac ymhellach draw; roedd y Pwyllgor hefyd yn croesawu'r ffigyrau mewn perthynas â phresenoldeb yn y gwaith ar gyfer Chwarter 2; roedd y Pwyllgor wedi gofyn am ddadansoddiad pellach ynglŷn â'r agweddau sy'n tan-berfformio yn y gwasanaethau tai, plant a chynllunio a chafodd sicrwydd fod y materion hyn yn cael sylw. Roedd y Pwyllgor wedi nodi ymhellach fod cyllidebau'r Gwasanaethau Oedolion dan bwysau sylweddol oherwydd y galw cynyddol ac roedd yn fodlon y bydd y Panel Sgriwtini yn parhau i graffu perfformiad ariannol yn y maes hwn yn fanwl. Wedi ystyried yr holl wybodaeth a gyflwynwyd, roedd y Pwyllgor wedi penderfynu argymhell i'r Pwyllgor Gwaith ei fod yn derbyn y mesurau lliniaru fel y cânt eu hamlinellu yn yr adroddiad mewn perthynas ag agweddau perfformiad yn y Gwasanaethau Tai, Plant a Chynllunio a'r craffu parhaus o berfformiad ariannol gyda phwyslais ar, a chefnogaeth ar gyfer y gwasanaethau hynny sydd dan bwysau.

Wrth nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd a'r darlun positif o berfformiad y mae'n ei adlewyrchu, mynegodd y Pwyllgor Gwaith ei werthfawrogiad o waith a pherfformiad dydd i ddydd staff y Cyngor a oedd yn sylfaen i'r canlyniadau calonogol yn Chwarter 2. Roedd y Pwyllgor Gwaith hefyd yn ddiolchgar i drigolion Ynys Môn am chwarae eu rhan i helpu'r Awdurdod gynnal ei statws fel y perfformiwr gorau o ran ailgylchu.

Penderfynwyd –

- **Derbyn y Cerdyn Sgorio am Chwarter 2 2019/20 gan nodi'r meysydd y mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn eu rheoli er mwyn sicrhau gwelliannau i'r dyfodol fel y'u crynhoir yn yr adroddiad, a**
- **Chefnogi'r mesurau lliniaru fel y'u hamlinellir yn yr adroddiad.**

6 MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW – CHWARTER 2, 2019/20

Cyflwynwyd er sylw'r Pwyllgor Gwaith – adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 yn nodi perfformiad ariannol gwasanaethau'r Cyngor ar ddiwedd Chwarter 2 blwyddyn ariannol 2019/20.

Yn seiliedig ar y wybodaeth ar ddiwedd Chwarter 2, dywedodd yr Aelod Portffolio Cyllid mai'r sefyllfa ariannol gyffredinol a ragamcener ar gyfer 2019/20 gan gynnwys Cyllid Corfforaethol a chronfa'r Dreth Gyngor yw gorwariant o £1.935m sy'n cyfateb i 1.43% o gyllideb net y Cyngor ar gyfer 2019/20. Mae pwyntiau penodol i'w nodi'n cynnwys yr isod –

- Mae'r ffigyrau ar gyfer Chwarter 2 yn nodi pwysau sylweddol o ran y galw am wasanaethau yn ystod 2 chwarter cyntaf y flwyddyn yn y Gwasanaeth Oedolion (manylion ym mharagraffau 3.2.2 a 3.2.3 yr adroddiad). Roedd gorwariant o £963k yn y gwasanaeth ar gyfer y cyfnod gyda rhagamcan y byddai £1,214k (4.82%) o orwariant ar gyfer y flwyddyn a hynny'n bennaf oherwydd 20 o achosion newydd gyda 7 yn unig o'r rheiny'n golygu gwariant ychwanegol oddeutu £700k gyda chyfanswm y costau ychwanegol oddeutu £960k. Mae'n bwysig felly nodi sut y gall cynnydd cyflym yn nifer yr achosion ynghyd â'r math o ddarpariaeth ddwys a chymhleth sydd yn aml yn gysylltiedig â'r achosion hyn gael effaith ar sefyllfa ariannol y Gwasanaethau Oedolion ac ar sefyllfa gyllidebol y Cyngor yn gyffredinol.
- Dygwyd sylw at y ffaith fod ymrwymiad ar y Cyngor i dalu tâl gwyliau i staff llanw a hynny'n seiliedig ar yr amser y maent wedi ei weithio'n ôl-ddyddiedig i 2015. Amcangyfrifir y bydd hyn yn costio £94k ynghyd ag ar-gostau. Oherwydd y byddai hynny'n rhoi cyllidebau'r ysgolion dan bwysau pellach, argymhellir y gellid, gyda chaniatâd y Pwyllgor Gwaith, ariannu'r costau hyn o'r Gronfa Gyffredinol sydd wedi cynyddu £479k oherwydd bod 50% o'r gyllideb graidd o ysgolion yr oedd y Cyngor eisoes yn ei ddarparu ar gyfer costau cynyddol pensiynau athrawon wedi cael ei ddychwelyd oherwydd bod Llywodraeth Cymru bellach yn rhoi grant i'r Cyngor i gwrdd â'r costau hyn. Mae 50% o'r gwarged yn cael ei gadw gan yr ysgolion a 50% yn cael ei ddychwelyd i'r Gronfa Gyffredinol sy'n golygu bod mwy o gapasiti yn y Gronfa Wrth Gefn Gyffredinol i ariannu'r costau hyn sy'n gysylltiedig ag ysgolion.

Cyfeiriodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 at gasglu'r Dreth Gyngor ac effaith y cynnydd yn y premiwm ar dai gwag tymor hir a nifer y tai gwag ar yr Ynys sydd, yn ei dro, wedi arwain at ostyngiad yn yr incwm y mae'r Cyngor yn ei gael o bremiwm y Dreth Gyngor fel yr adlewyrchir hynny ym mharagraff 5.1 yr adroddiad oherwydd bod perchenogion tai gwag yn cymryd camau i wneud i fwrdd â'u hymrwymiad drwy gael gwared ar eu heiddo. Mae'r effaith yn cael ei hesbonio'n gliriach yn yr adroddiad dan eitem 9 sy'n ymwneud â Sylfaen y Dreth Gyngor am 2020/21.

Wrth nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd, nododd y Pwyllgor Gwaith hefyd, serch y ffaith y gall nifer gostyngol o dai gwag / ail gartrefi olygu llai o incwm i'r Cyngor, mae premiwm uwch y Dreth Gyngor ar ail gartrefi a thai sydd wedi bod yn wag yn y tymor hir yn diwallu ei brif bwrpas, sef dod â mwy o dai gwag yn ôl i ddefnydd. Mewn perthynas â'r gorwariant rhagamcanedig ar Gyllideb Refeniw 2019/20, nododd y Pwyllgor Gwaith ymhellach y bydd angen i'r pwysau ariannol yn y Gwasanaethau Oedolion gael eu monitro'n agos.

Penderfynwyd –

- **Nodi'r sefyllfa a amlinellir yn Atodiadau A a B yr adroddiad yng nghyswllt perfformiad ariannol yr Awdurdod hyd yma a'r alldro disgwylidig ar gyfer 2019/20.**
- **Nodi'r crynodeb o'r cyllidebau wrth gefn ar gyfer 2019/20 fel y manylir arnynt yn Atodiad C yr adroddiad.**
- **Nodi'r sefyllfa mewn perthynas â'r rhaglenni buddsoddi i arbed yn Atodiad CH.**
- **Nodi'r sefyllfa o ran arbedion effeithlonrwydd 2019/20 yn Atodiad D.**
- **Nodi'r modd y caiff costau staff asiantaeth ac ymgynghorwyr eu monitro yn 2019/20 yn Atodiadau DD, E ac F.**
- **Cymeradwyo'r defnydd o Gronfa Wrth Gefn Pensiynau Ysgolion i gyllido'r tâl gwyliau sy'n ddyledus i staff llanw ysgolion ac sy'n dyddio'n ôl i Ragfyr, 2015 ar gost**

amcangyfrifedig o £94k ar hyn o bryd ynghyd ag argostau, sef cyfanswm oddeutu £110k yn fras.

7 MONITRO'R GYLLIDEB GYFALAF – CHWARTER 2, 2019/20

Cyflwynwyd er sylw'r Pwyllgor Gwaith – adroddiad gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 yn nodi perfformiad y Gyllideb Gyfalaf am ail chwarter blwyddyn ariannol 2019/20.

Dywedodd yr Aelod Portffolio Cyllid bod gwariant gwirioneddol y gronfa gyffredinol at ddiwedd yr ail chwarter yn 120% o'r gyllideb a broffiliwyd er mai dim ond 22% o'r gyllideb flynyddol sydd wedi'i wario hyd yma. Mae hyn yn gyson â'r patrwm arferol, lle mae'r rhan fwyaf o'r gwariant ar gynlluniau cyfalaf yn digwydd tuag at ddiwedd y flwyddyn ariannol. Mae gwaith ar rai cynlluniau cyfalaf wedi hen ddechrau gyda'r rhan fwyaf o'r gyllideb a broffiliwyd ar gyfer Chwarter 2 wedi'i gwario tra bod eraill y mae'r gwariant wedi ei broffilio tuag at ddiwedd y flwyddyn ariannol eto i gychwyn. Mae nifer o gynlluniau'n cael eu hariannu drwy grantiau cyfalaf yn 2019/20 ac mae'r adroddiad yn darparu diweddariad ar statws y cynlluniau hynny. Mae ymrwymadau ariannu ychwanegol y gofynnir am ganiatâd ar eu cyfer yn cynnwys yr isod –

- Mae'r cyfrif terfynol ar gyfer atgyweirio Neuadd y Farchnad wedi'i gytuno gyda'r contractwr ac wedi arwain at yr angen am £75k ychwanegol a fyddai'n cael ei ariannu o dderbynebion cyfalaf.
- Mewn perthynas â Chynllun Lliniaru Rhag Llifogydd Pentraeth, bydd angen i'r Cyngor ddarparu cyllid cyfatebol ychwanegol o £20k (cyfanswm y cyllid cyfatebol yn £50k yn hytrach na £30k) i'w ariannu o dderbynebion cyfalaf.
- Mae'r Cyngor wedi llwyddo i gael grant o £40k gan Lleoedd ar gyfer Chwaraeon ('Places for Sport') i uwchraddio'r offer ffitrwydd yng Nghanolfan Hamdden Plas Arthur. Cyfanswm cost y cynllun yw £130k a bydd y Cyngor yn talu'r £90k sy'n weddill drwy fenthyciad di-gefnogaeth.
- Mae'r Cyngor hefyd wedi llwyddo i sicrhau grant gwerth £72k o'r Gronfa Gydweithredol i addasu'r cwrt tennis yng Nghanolfan Hamdden David Hughes yn gae 3G. Cyfanswm cost y cynllun yw £80k a bydd angen i'r Cyngor gyfrannu £8k o arian cyfatebol a hynny o dderbyniadau cyfalaf.

Penderfynwyd -

- **Nodi'r cynnydd o ran gwariant a derbyniadau yn erbyn cyllideb gyfalaf yn Chwarter 2 2019/20.**
- **Cymeradwyo dyrannu £75,000 yn ychwanegol tuag at gynllun cyfalaf Neuadd y Farchnad yn unol â pharagraff 3.1.1 yr adroddiad.**
- **Cymeradwyo £90,000 o fenthycia digefnogaeth i uwchraddio offer ffitrwydd yng Nghanolfan Hamdden Plas Arthur yn unol â pharagraff 3.3.1 yr adroddiad.**
- **Cymeradwyo £20,000 o gyllid cyfatebol ychwanegol ar gyfer cynllun Lliniaru Llifogydd ym Mhentraeth yn unol â pharagraff 3.1.2 yr adroddiad.**
- **Cymeradwyo £8,000 o gyllideb cyfatebol ychwanegol ar gyfer cynllun cae 3G yng Nghanolfan Hamdden David Hughes yn unol â pharagraff 3.3.2 yr adroddiad.**

8 MONITRO CYLLIDEB Y CRT – CHWARTER 2, 2019/20

Cyflwynwyd, i'r Pwyllgor Gwaith ei ystyried, adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 yn nodi perfformiad ariannol Cyllideb y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) am Chwarter 2 2019/20.

Adroddodd y Deilydd Portffolio Cyllid bod y sefyllfa ariannol refeniw ar gyfer Chwarter 2 yn dangos gorwariant o £71k. Mae'r rhagolygon o ran incwm yn parhau i fod £75k yn well na'r gyllideb wreiddiol, a rhagwelir yn awr y bydd £75k yn well na'r gyllideb wreiddiol (ceir manylion yn Atodiad A). Mae gwariant cyfalaf £1.791k yn is na'r gyllideb a broffiliwyd. Mae'r gwariant a ragwelir £190k yn uwch na'r gyllideb (ceir manylion yn Atodiad B). Mae'r diffyg a ragwelir (yn cyfuno refeniw a chyfalaf) £40k yn uwch na'r gyllideb (o gymharu â £67k yn adroddiad Ch1) oherwydd gwariant cyfalaf uwch na'r gyllideb.

Penderfynwyd nodi'r canlynol -

- **Y sefyllfa a nodir o ran perfformiad ariannol y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) ar gyfer Chwarter 2 2019/20.**
- **Yr alldro rhagdybiedig ar gyfer 2019/20.**

9 SYLFAEN Y DRETH GYNGOR AR GYFER 2020/21

Cyflwynwyd, i'r Pwllgor Gwaith ei ystyried, adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 mewn perthynas â chyfrifo sylfaen y dreth ar gyfer 2020/21.

Adroddodd yr Aelod Portffolio Cyllid fod cyfanswm y sylfaen ar gyfer 2020/21, at ddiben pennu'r dreth, yn 31,532,53. Mae hyn yn cymharu â 31,571.46 am 2019/20 ac yn ostyngiad o 0.12%. Mae hyn o ganlyniad i nifer o ffactorau gan gynnwys y canlynol –

- Disgowntiau ychwanegol ar gyfer pobl sengl a disgowntiau ac eithriadau ychwanegol ar gyfer amhariad iechyd meddwl difrifol. Yn achos yr olaf, os yw'r eithriad ar gyfer amhariad iechyd meddwl difrifol yn berthnasol i aelwyd lle mae cwpl yn byw, yna dim ond un person fydd yn gorfod talu Treth Gyngor ac o dan yr amgylchiadau hyn, byddant yn derbyn y disgownt person sengl.
- Gostyngiad o thua 130 yn nifer y tai gwag hirdymor lle'r oedd y premiwm yn berthnasol, sydd yn dangos bod y premiwm yn effeithiol o ran cyrraedd ei nod o ddod â thai gwag yn ôl i ddefnydd. Mae tua 40 eiddo gwag hirdymor newydd ond nid yw'r premiwm yn berthnasol iddynt ar hyn o bryd.
- Trosglwyddo eiddo domestig/ail gartrefi o sylfaen y Dreth Gyngor i drethi busnes os gellir dangos bod yr eiddo'n cael eu gosod yn fasnachol am 70 niwrnod mewn cyfnod o 12 mis. Er nad yw hon yn broblem neilltuol yn Ynys Môn o gymharu â rhai awdurdodau eraill yng Ngogledd Cymru, teimlir y dylai Llywodraeth Cymru ystyried cymryd camau i gau'r bwlch cyfreithiol sy'n caniatáu i hyn ddigwydd.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 bod ffigyrau ar gyfer sylfaen y Dreth Gyngor yn 2020/21 wedi cael eu hanfon at Lywodraeth Cymru a byddant yn eu defnyddio i gyfrifo'r Grant Cynnal Refeniw ar gyfer 2020/21 (ac eithrio addasiadau ar gyfer premiymau ac, ar gyfer 2020/21 ymlaen, y gostyngiadau a roddir gan rai awdurdodau - ond nid Ynys Môn - mewn perthynas ag eiddo dosbarthiadau A, B a C). Bydd yn cael ei adlewyrchu yn y setliad dros dro cychwynnol gan olygu, yn ôl y tebyg, y bydd llai o amrywiaeth rhwng y setliad cychwynnol a'r setliad terfynol.

Nododd y Pwyllgor Gwaith y wybodaeth a gofynnodd, yn yr achosion hynny lle mae eiddo wedi cael eu trosglwyddo i drethi busnes, a oes trefniadau i fonitro a gwirio eu bod yn parhau i gwrdd â'r meini prawf cymhwyso ar gyfer trethi busnes.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 bod hyn yn fater i Asiantaeth y Swyddfa Brisió; yn y gorffennol gofynnwyd a oes gan yr Asiantaeth ddigon o gapasiti i wneud gwaith monitro parhaus i sicrhau cydymffurfiaeth. Mae Cyngor Gwynedd wedi arwain o ran cyflwyno achos i Lywodraeth Cymru dros gynyddu adnoddau Asiantaeth

y Swyddfa Brisio er mwyn caniatáu iddi ymgymryd â'r swyddogaeth hon; mae Ynys Môn mewn cysylltiad â Chyngor Gwynedd ynghylch datblygiad y trafodaethau hynny.

Penderfynwyd –

- **Nodi cyfrifiad sylfaen y Dreth Gyngor gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 fydd yn cael ei ddefnyddio gan Lywodraeth Cymru ar gyfer cyfrifo'r Grant Cynnal Refeniw i Gyngor Sir Ynys Môn am y flwyddyn 2020/21, sef 30,927.17 (Rhan E6 o Atodiad A i'r adroddiad).**
- **Cymeradwyo'r cyfrifiad at ddiben pennu Sylfaen y Dreth Gyngor gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151 am y cyfan o'r ardal ac am rannau ohoni dros y flwyddyn 2020/21 (Rhan E5 o Atodiad A i'r adroddiad)**
- **Yn unol â Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sylfaen y Dreth Gyngor (Cymru) 1995 (SI19956/2561) fel y cawsant eu diwygio gan SI1999/2935 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sylfaen y Dreth Gyngor) a'r Dreth Gyngor (Dosbarthiadau Rhagnodedig o Anheddau) (Cymru) (Diwygiad) 2004 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sylfaen y Dreth Gyngor (Cymru) (Diwygiad) 2016, y cyfansymiau mae Cyngor Sir Ynys Môn wedi eu cyfrif fel Sylfaen y Dreth am 2020/21 fydd 31,532.53, ac fel a nodir yn nhabl 3 yr adroddiad am y rhannau hynny o'r ardal a restrir ynddo.**

10 FFEDERALEIDDIO YSGOL GORONWY OWEN AC YSGOL MOELFRE

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc a oedd yn ceisio cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith i'r cynnig i ffederaleiddio Ysgol Goronwy Owen ac Ysgol Moelfre.

Adroddodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc bod rhybudd statudol ar y cynnig i ffederaleiddio Ysgol Goronwy Owen ac Ysgol Moelfre wedi cael ei gyhoeddi ar 30 Medi 2019, ar ôl derbyn cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith ac yn unol â gofynion deddfwriaethol, ac yn dilyn hynny cynhaliwyd cyfnod gwrthwynebu statudol o 28 diwrnod ar y cynnig. Yn yr un modd â'r ymgynghoriad statudol blaenorol, ni dderbyniwyd unrhyw wrthwynebiadau yn ystod y cyfnod hwn ac o ganlyniad argymhellir bod y cynnig i ffederaleiddio'r ddwy ysgol yn cael ei gadarnhau yn derfynol.

Penderfynwyd cadarnhau'n derfynol y cynnig i ffederaleiddio Ysgol Goronwy Owen ac Ysgol Moelfre.

11 YSGOGIAD ECONOMAIDD LLYWODRAETH CYMRU

Cyflwynwyd, i'r Pwyllgor Gwaith ei ystyried, adroddiad y Dirprwy Brif Weithredwr yn nodi cynigion i ddefnyddio arian ysgogiad economaidd Llywodraeth Cymru.

Adroddodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Prosiectau Mawr a Datblygu Economaidd bod Llywodraeth Cymru wedi cynnig £491,330 i'r Cyngor Sir mewn llythyr dyddiedig Awst 2019, ar yr amod bod yr arian yn cael ei fuddsoddi mewn cynlluniau cyfalaf i yrru newidiadau pwysig yn ein cymunedau; i ariannu ystod o brosiectau y gellir eu cyflawni yn ystod y flwyddyn i ddarparu buddiannau economaidd sydd wedi eu halinio â blaenoriaethau Llywodraeth Cymru ac ar yr amod hefyd bod yr arian yn cael ei fuddsoddi mewn modd sy'n ystyried sut y gellir cael effaith gadarnhaol ar fioamrywiaeth a'r amgylchedd. Mae'n holl bwysig bod yr arian yn cael ei wario a'i hawlio cyn 31 Mawrth, 2020. Rhoddwyd ystyriaeth i nifer o brosiectau posib fyddai'n gallu eiwa o'r arian hwn ac roedd yr amser byr ar gyfer eu cyflawni yn ffactor hanfodol wrth ystyried dichonoldeb y prosiectau.

Dyweddod yr Aelod Portffolio bod yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn cefnogi dau brosiect – (1) ailddatblygu tir tu ôl i Peboc (a amlinellir yn Atodiad A) a (2) symud ymlaen i ddymchwel hen Ysgol y Parc a'r llyfrgell yng Nghaergybi (a amlinellir yn Atodiad B). Cydnabyddir, er bod yr arian a dderbyniwyd yn sylweddol, nad yw'r swm yn ddigon i ganiatáu i'r Cyngor gwblhau'r ddau weithgaredd felly bydd y Cyngor yn rhoi arian cyfatebol tuag at y grant i sicrhau fod y ddau brosiect yn cael eu cyflawni, gan fanteisio i'r eithaf ar y canlyniadau. Os na chyflawnir y ddau gynllun blaenoriaeth, yna byddai'r Cyngor yn ceisio prynu tir mewn lleoliadau strategol o gwmpas yr Ynys y gellid ei ddatblygu yn y dyfodol, neu ddatblygu prosiectau eraill a fyddai'n cyfrannu at amcanion datblygu economaidd. Byddai gan y Dirprwy Brif Weithredwr a'r Deilydd Portffolio ddisgresiwn ynghylch yr opsiynau amgen hyn.

Dyweddod y Dirprwy Brif Weithredwr bod adnoddau presennol wedi cael eu defnyddio i wneud gwaith paratoi ymlaen llaw ar y prosiectau er mwyn sicrhau eu bod yn barod i gychwyn pan fydd arian ar gael, ac mae hynny wedi creu gwaith ychwanegol i'r Tîm Adfywio Economaidd. Er bod y Cyngor yn ddiolchgar i Lywodraeth Cymru am yr arian ychwanegol, y mae croeso iddo bob amser ac y byddwn yn gwneud y defnydd gorau ohono - y gobaith yw y bydd arian sy'n cael ei wario yn y modd hwn yn denu datblygiad gan y sector preifat neu grantiau pellach i adeiladu ar y tir dan sylw. Er bod nifer o brosiectau teilwng eraill a oedd yn cyfiawnhau'r gwariant, roedd y cyfyngiad amser yn ffactor allweddol ac felly roedd y ffaith y gellid cyflawni'r ddau brosiect yn elfen bwysig o blaid eu cymeradwyo.

Er bod y Pwyllgor Gwaith yn ddiolchgar i Lywodraeth Cymru am y grant, nododd y byddai'n fuddiol petai mwy o rybudd am yr arian wedi'i roi ymlaen llaw a mwy o amser i gyflawni'r prosiectau. Byddai hynny hefyd wedi caniatáu i'r Cyngor feddwl yn fwy strategol am gynlluniau cymwys posib ac i sicrhau'r defnydd gorau posib o arian. Roedd y Pwyllgor Gwaith yn cydnabod y gwaith a wnaed gan y Tîm Adfywio Economaidd i gael y prosiectau'n barod mewn cyfnod byr o amser a gyda chapasiti cyfyngedig.

Mewn ymateb i'r ymholiad ynghylch a roddwyd ystyriaeth i gynnwys safle gorsaf yr Heddlu gerllaw yn y cynllun ar gyfer safle hen Ysgol y Parc a'r llyfrgell yng Nghaergybi, cadarnhaodd y Dirprwy Brif Weithredwr bod yr Awdurdod wedi cysylltu â'r Heddlu er mwyn sicrhau fod cyd-ddealltwriaeth rhyngddynt a chymaint o gyd-gynllunio â phosib yn digwydd; er bod gan Heddlu Gogledd Cymru ei raglen gyfalaf a thargedau gwariant ei hun, mae'n gwneud synnwyr i edrych ar y safle yn ei gyfanrwydd fel safle ym mherchnogaeth gyhoeddus.

Penderfynwyd –

- **Nodi'r cynnig o £491,330 o arian cyfalaf ar gyfer 2019/20.**
- **Cymeradwyo prosiectau ar y tir ger Peboc a hen Ysgol y Parc fel cynlluniau blaenoriaeth.**
- **Os bydd rhaid defnyddio cyfran neu'r cyfan o'r grant fel rhan o'r cyllid ar gyfer dymchwel hen Ysgol y Parc a llyfrgell Caergybi, yna gellir defnyddio swm cyfatebol o dderbyniad cyfalaf yn 2020/21 i gwblhau'r gwaith o ail-ddatblygu'r tir tu cefn i Peboc (os yw'r cynllun hwnnw wedi cychwyn yn 2019/20).**
- **Dirprwyo'r awdurdod i'r Dirprwy Brif Weithredwr a'r Deilydd Portffolio perthnasol i ddatblygu'r ddau brosiect i'r cyfnod gweithredu a chytuno i gyflawni cynlluniau cyfalaf cymwys eraill os na ddefnyddir yr arian i gyd ar y ddau brosiect blaenoriaeth.**

**Cynghorydd Llinos Medi
Cadeirydd**